

3. EU's mål, værdier og demokrati

3.1 Mål og værdier

Som konsekvens af sammenslutningen af Unionen og Fællesskabet indfører Lissabon-traktaten samlede bestemmelser om henholdsvis Unionens mål og værdigrundlag. De nuværende målsætningsbestemmelser samles og moderniseres i én overordnet bestemmelse, og der indføres en bestemmelse, der tydeligt fastslår EU's værdigrundlag.

Det værdigrundlag, som EU bygger på og skal fremme, indsættes i TEU art. 1a (art. 2).

EU's værdier – TEU artikel 1a (art. 2)

EU bygger på værdierne:

- Respekt for den menneskelige værdighed
- Frihed
- Demokrati
- Ligestilling
- Retsstaten
- Respekt for menneskerettighederne, herunder mindretalsrettigheder

I et samfund præget af:

- Pluralisme
- Ikke-forskelsbehandling
- Tolerance
- Retfærdighed
- Solidaritet
- Ligestilling mellem kvinder og mænd

Værdierne frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og retsstatsprincippet kan genfindes i det eksisterende traktatgrundlag, som grundlæggende principper, som Unionen bygger på. Lissabon-traktaten tilføjer hertil respekten for den menneskelige værdighed, ligestilling og rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Disse værdier fremhæves som hørende til Unionens værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd.

Værdierne indtager en central placering i traktaterne. Værdibestemmelserne har ikke kun overordnet betydning, men også helt konkrete

konsekvenser. Lande, der søger om optagelse i EU, skal således leve op til disse værdier for at blive medlem, se TEU art. 49 (art. 49). Omvendt kan medlemslande, der groft og vedvarende måtte krænke værdierne, få visse af deres rettigheder suspenderet se bestemmelsen i TEU art. 7 (art. 7), der gennem klare procedureregler sikrer, at en eventuel beslutning herom sker efter nøje overvejelser og på et solidt grundlag.

Med Lissabon-traktaten samles og moderniseres de nuværende traktaters målsætningsbestemmelser for henholdsvis Unionen og Fællesskabet i én overordnet bestemmelse i TEU art. 2 (art. 3).

EU's mål – TEU artikel 2 (art. 3)

1. Det overordnede mål:

- EU skal fremme freden, sine værdier og befolkningens velfærd.

2. Frihed, sikkerhed og retfærdighed:

- EU giver borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser, hvor der er fri bevægelighed for personer, kombineret med passende foranstaltninger vedrørende kontrol ved de ydre grænser, asyl, indvandring og forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet.

3. Det indre marked og bæredygtig udvikling i Europa:

- EU opretter et indre marked samt arbejder for bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for forbedring og beskyttelse af miljøkvaliteten.
- EU skal fremme videnskabelige og teknologiske fremskridt.
- EU skal bekæmpe social udstødelse og forskelsbehandling og fremme social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder.
- EU skal fremme økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemslandene.